

2. Clifford A. Pickover (2014): The medical book: 250 milestones in the history of medicine. Sterling. P.528.

3. Lise Manniche (1999) Sacred Luxuries: Fragrance, Aromatherapy, and Cosmetics. New York: Cornell University Press; 1999. p.160

4. McMullen, R. L., & DellAcqua, G. (2023). History of Natural Ingredients in Cosmetics. *Cosmetics*, 10(3), 71. <https://doi.org/10.3390/cosmetics10030071>

5. Mohamed Hany El-Tonsy, Wael Hossam El-Din, Samar Mostafa Kamal, (2014). Aesthetic Dermatology in Ancient Egypt. (n.d.). *Egyptian Dermatology Online Journal*, 10(2), 2. <https://www.edoj.org.eg/vol010/0102/002/01.htm>

Богдана Дмитрук

Науковий керівник – старший викладач

Тетяна Гащишин, викладач-методист

Світлана Самусь

Луцький базовий фаховий медичний
коледж КЗВО «Волинський медичний
інститут»

ОБІЗНАНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ З ПИТАНЬ ПРОФІЛАКТИКИ РАКУ ШИЙКИ МАТКИ

Постановка проблеми. Боротьба з онкологічними захворюваннями в Україні набуває все більшої актуальності. Висока захворюваність та смертність від раку змушують суспільство шукати ефективні шляхи для вирішення цієї проблеми. Майже 30 відсотків українців, у яких виявлено онкологічне захворювання, помирають протягом першого року з моменту встановлення діагнозу, а середня п'ятирічна виживаність, яка є показником ефективності протиракової боротьби, в Україні становить 53 відсотки [1, с. 2].

Рак шийки матки є найпоширенішим видом раку серед жінок у багатьох країнах [2, с. 151]. Це четверта найпоширеніша форма злоякісних новоутворень серед жінок у всьому світі.

Рак шийки матки – серйозний виклик для системи охорони здоров'я України. Аналіз стану діагностики за даними 2023 року показав, що у 36,6% хворих цю патологію виявили у занедбаній (3-й та 4-й) стадії та у 6,0% стадія не була визначена [1, с. 19].

Оскільки нині відомо, що певні підтипи ВПЛ є основними етіологічними факторами, пов'язаними з розвитком раку шийки матки, докладено значних зусиль для розроблення вакцини для цих підтипів вірусу [2, с. 155]. До вірусів папіломи людини високого онкогенного ризику належать 12 типів (віруси 16, 18, 31, 33, 35, 39, 45, 51, 52, 56, 58, 59 та 68 типу), що відносяться до канцерогенів класу 1 (однозначно канцерогенні агенти для організму людини), плюс 68 тип, який вважається канцерогеном класу 2А (агенти можливо канцерогенні для людини). Інфікування ВПЛ при захворюваннях шийки матки відбувається переважно статевим шляхом. Тривала персистенція папіломавірусної інфекції, в основному вірусів 16 і 18 типу, є причиною більшості випадків РШМ [3, с. 5].

Дві окремі вакцини розроблено для захисту людини від загальних

онкогенних підтипів ВПЛ. Церварикс і Гардасил уже пройшли клінічні випробування і доступні в багатьох країнах. Нещодавно було розроблено вакцину Гардасил-9, яка спрямована на запобігання розвитку раку шийки матки, вульви, піхви й відхідникового каналу, а також гострих кондилом, зумовлених ВПЛ 6 і 11. Вважається, що для досягнення найбільшої ефективності цих вакцин дівчата мають бути щеплені до початку статевого життя [2, с. 155]. Однак, зважаючи на те, що не завжди можна запобігти страшній недужі, залишаються важливими скринінгові обстеження жіночого населення.

Мета дослідження. Проаналізувати вплив місця проживання, освіти, вікової приналежності, способу життя, шкідливих звичок на обізнаність населення Волинської області з питань профілактики раку шийки матки; визначити основні бар'єри, що перешкоджають регулярному профілактичному огляді у гінеколога; дослідити готовність зробити щеплення від ВПЛ.

Результати дослідження. У ході дослідження, проведеного шляхом опитування 128 респондентів, було вивчено уявлення населення щодо профілактики раку шийки матки. Переважна більшість респондентів – жінки (98,4%), більшість з яких проживають у сільській місцевості (51,6%). Серед опитаних мають вік 18-25 (31,3%), 36-40 років (21,9%), 41-45 років (15,6%), 46-55 років (20%). Майже 27% респондентів палить, більше 25% ведуть малорухомий спосіб життя, 50% мають надлишкову вагу. Також 18,8% опитаних ствердно відповіли про злоякісні захворювання жіночих статевих органів у родичів.

Цікаво, що протягом останнього року гінеколога відвідали 70% опитаних. Більше 15% - 4-5 років тому, або ж не пам'ятають. Жінок лякає страх, що огляд супроводжуватиметься болючими відчуттями (16,4%); страх осуду, що давно не була на огляді (20, 3%); відсутність коштів (13,3%).

Приємно, що 72,7% респондентів вказали вірус папіломи людини як основну причину виникнення раку шийки матки, 62,5% чули про існування вакцини. На питання, звідки мають інформацію про вакцину, 25% відповіли, що від сімейного лікаря, 26,6 % - з соціальних мереж, 15,6% - від знайомих та родичів. 58,6% опитаних виявили готовність провести щеплення собі та своїм дітям.

Висновки. Результати анкетування свідчать про прогалини у знаннях населення Волинської області з питань профілактики раку шийки матки. Обізнанішими виявилися жінки, які проживають у містах, мають вищу освіту. Позитивним є бажання більшості жінок захистити себе та своїх дітей шляхом вакцинації від ВПЛ, але категорично проти щеплення та вагаються аж 41% опитаних. Таким чином, результати дослідження засвідчують необхідність системної просвітницької роботи, спрямованої на подолання стереотипів та формування розуміння факторів ризику раку шийки матки, значення скринінгових обстежень (цитологічне дослідження, тестування на ВПЛ) та вчасне лікування захворювань.

Список використаних джерел:

1. Федоренко З. Бюлетень Національного канцер-реєстру №25- "Рак в Україні, 2022-2023". Київ, 2024. 129 с.

URL: http://www.ncru.inf.ua/publications/BULL_25/index.htm (дата звернення: 20.05.2025).

2. Браян А. Магован Філіп Оуен Ендрю Томсон науковий редактор перекладу Микола Щербина. Клінічне акушерство та гінекологія : навч. посіб. 4-те вид. Київ : Всеукр. спеціаліз. вид-во «Медицина», 2021. 464 с.

3. Стандарт медичної допомоги Скринінг раку шийки матки Ведення пацієнток з аномальними результатами скринінгу та передраковими станами шийки матки : Наказ М-ва охорони здоров'я України від 18.06.2024 № 1057.

Людмила Смеян

Науковий керівник – викладач **Ерік Свіржевський**

Луцький базовий фаховий медичний коледж КЗВО «Волинський медичний інститут»

ОНКОЛОГІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ В ДІТЕЙ УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Постановка проблеми. У наш час дитяча онкологія в Україні залишається серйозною медико-соціальною проблемою. Щороку в Україні реєструється близько 1000 нових випадків онкологічних захворювань серед дітей віком до 18 років. Найбільший рівень захворюваності на лейкемії, пухлини ЦНС, лімфоми. Через пізнє виявлення захворювань, нестачу спеціалізованих центрів та обмеження в доступі до сучасного лікування, смертність у деяких регіонах залишається високою.

Мета дослідження. Дослідити сучасний стан дитячої онкології в Україні, зосередитися на ключових труднощах діагностики й лікування, а також запропонувати можливі шляхи їх подолання.

Результати дослідження. За даними Національного канцер-реєстру, щорічна захворюваність на рак серед дітей становить 11–12 випадків на 100 тис. дитячого населення. Проблемою залишається нерівномірний розподіл спеціалізованих онкологічних центрів, застаріле обладнання в багатьох лікарнях. Позитивні результати демонструють клініки, що працюють за протоколами Міжнародного товариства дитячої онкології (SIOP). В Україні впроваджується протокол «Україна – без дитячого раку», який передбачає покращення скринінгу, раннього виявлення та доступу до лікування.

Висновки. Покращення дитячої онкологічної допомоги в Україні можливе завдяки підвищенню обізнаності медичного персоналу, оновленню технічного забезпечення, упровадження єдиних стандартів лікування та міжнародного партнерства. Необхідною є підтримка з боку держави та благодійних організацій для забезпечення безперервного лікування дітей з онкопатологіями. Упровадження нових технологій і протоколів Міжнародного товариства дитячої онкології мають важливе значення в ранній постановці діагнозу.

Список використаних джерел:

1. Національний канцер-реєстр України. – [Електронний ресурс]. – Режим